

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją w/w zadań na 2021 rok

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego;
 - c) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - d) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 wyżej cytowanej ustawy;
 - e) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Wskazane w ustawie zadania realizowane były w oparciu o:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Siemiatycze na lata 2019-2021;
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Siemiatycze na lata 2014-2022;
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876, z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. z 2020 r., poz. 1329 z późn. zm.);

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218).

W 2020 roku świadczeniami z pomocy społecznej objętych zostało 132 rodziny z dziećmi na utrzymaniu, liczących 470 osób, w tym:

Lp.	Rodziny z dziećmi na utrzymaniu – o liczbie dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	o liczbie dzieci - 1	59	162
2.	o liczbie dzieci - 2	51	198
3.	o liczbie dzieci - 3	17	81
4.	o liczbie dzieci - 4	5	29
5.	o liczbie dzieci - 5	0	0
6.	o liczbie dzieci - 6	0	0
7.	o liczbie dzieci - 7	0	0
	Ogółem:	132	470

Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i trudności wprowadzeniu gospodarstwa domowego pomocą objęto 48 rodzin, w tym 33 rodzin niepełnych i 10 rodzin wielodzietnych.

Z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych prowadzona była praca socjalna, realizowana równolegle z innymi formami wsparcia.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach zatrudnił 1 asystenta rodziny w wymiarze letatu w ramach zadaniowego czasu pracy. Ta forma zatrudnienia pozwalała na dostosowanie godzin pracy do indywidualnych potrzeb rodzin objętych wsparciem. Asystent rodziny miał zapewniony udział w szkoleniach i konferencjach podnoszących jego kwalifikacje i umiejętności. Tematyka szkoleń dostosowana była do realizowanych zadań. Koszt zatrudnienia 1 asystenta rodziny w okresie od 01.01.2020r. do 31.12.2020 r. wyniósł 47.777 zł, w tym z budżetu miasta 46.077 zł i z budżetu państwa 1.700 zł.

Wsparciem asystenta objętych zostało 17 rodzin, mające na utrzymaniu 33 dzieci. Zadaniem asystenta było przede wszystkim udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym: w uzyskaniu zatrudnienia, zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, właściwej opiece nad dziećmi. Najczęściej praca z rodziną rozpoczynała się od rozwiązywania problemów socjalnych. W dalszej kolejności rozwiązywane były konflikty, które występowały w rodzinie. Podejmowane działania przez asystenta w ramach współpracy z rodziną miały przede wszystkim na celu wzbudzenie w rodzinie wiary we własne możliwości, zwiększenie ich autorytetu w rodzinie. Asystent rodziny pracował z całymi rodzinami, ponieważ problemy poszczególnych jej członków wymagały systemowego podejścia.

Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodziny, z którymi pracował, poprawy poziomu stabilności życiowej umożliwiającej wychowanie dzieci oraz niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. Elastyczny i zadaniowy czas pracy służył realnym potrzebom i dostosowany był do rytmu życia rodziny.

W funkcjonowaniu rodzin objętych wsparciem w 2020 roku, zaobserwować można było przynajmniej jedną, a często kilka z niżej wymienionych dysfunkcji:

- niewydolność opiekuńczo – wychowawczą rodziców bądź opiekunów,
- choroby przewlekłe i niepełnosprawność,
- uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie,
- długotrwałe bezrobocie,
- przemoc w rodzinie,
- niewydolność finansową w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych rodziny,
- nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym.

Asystent rodziny w 2020 roku przeciętnie z 1 rodziną pracował przez okres 8 miesięcy. Okres pandemii w kraju utrudniał kontakt bezpośredni z rodzinami w związku z tym asystent rodziny odbył 289 wizyt w środowisku i wykonał 230 kontaktów telefonicznych. Podejmował działania w zakresie:

- **zwiększenia wydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców lub opiekunów poprzez:** bieżące diagnozowanie sytuacji materialno – bytowej rodziny; tworzenie indywidualnych planów pracy z rodziną; wspieranie rodziców lub opiekunów w rozwiązywaniu występujących trudności; organizowanie czasu wolnego dla dzieci; wskazywanie rodzinie możliwości uzyskania specjalistycznego wsparcia innych instytucji działających na terenie gminy; motywowanie dorosłych członków rodziny do podjęcia pracy;
- **poprawy stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci, poprzez:** systematyczną pracę socjalną z rodziną; mobilizowanie do podejmowania systematycznego leczenia i przyjmowania leków; organizowanie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych;
- **zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie z powodu różnego rodzaju uzależnień, poprzez:** motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego; zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; systematyczną współpracę z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym
- **zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów funkcjonujących na terenie gminy, poprzez:** dostarczanie informacji o istniejących instytucjach realizujących zadania na rzecz rodziny; informacji o możliwościach wsparcia kobiet w ciąży i rodzin z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, o możliwościach dotarcia do specjalistów z zakresu prawa, pomocy psychologicznej, pedagogicznej; organizowanie spotkań w grupach wsparcia i samopomocy;
- **przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin długotrwale pozostających poza rynkiem pracy, poprzez:** wskazywanie pozytywnych cech wynikających z aktywnego poszukiwania pracy; pomoc w wyszukiwaniu ofert pracy przez Internet; motywowanie do zarejestrowania się w PUP; motywowanie do udziału w projektach współfinansowanych ze środków UE realizowanych na terenie Gminy lub Powiatu; składanie

wniosków do pracownika socjalnego o objęcie rodziny wsparciem materialnym; zgłaszanie dorosłych członków rodziny do wydania skierowania do wykonywania prac społecznie – użytecznych.

Podejmowanie tych działań pozwoliło na poprawę funkcjonowania rodzin w środowisku, poprawę i zacieśnienie więzi rodzinnych, poprawę relacji rodziców z dziećmi oraz zwiększenie aktywności w próbie rozwiązywania występujących problemów we własnym zakresie, wykorzystując własne zasoby i możliwości.

Działania, z których korzystali członkowie rodzin:

Lp.	Efekty podejmowanych działań przez asystenta rodziny w 2020 roku	Liczba osób, które skorzystały z oferowanej pomocy
1.	Pomoc terapeuty ds. uzależnień.	4
2.	Poddanie się inicjacji wspomagającej utrzymanie abstynencji alkoholowej i uczestniczenie w terapii.	1
3.	Podjęcie zatrudnienia i poprawa sytuacji finansowej rodziny.	3
4.	Udział w projekcie „Dla Siemiatycz Razem”.	1
5.	Udział dzieci w zajęciach świetlicowych organizowanych przez placówki wsparcia dziennego.	5
6.	Wsparcie psychologa, psychiatry, prawnika, logopedy.	14
7.	Zgłoszenie do Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi.	1

Indywidualna praca z rodziną wpłynęła na wzrost aktywności klientów w samodzielnym podejmowaniu działań, wzrost poczucia ich własnej wartości. Systematyczna praca asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym i innymi specjalistami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny pozwoliła na poprawę funkcjonowania 3 rodzin w środowisku.

W 2020 roku 6 nowych rodzin mających problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej rozpoczęło współpracę z asystentem rodziny. Praca z rodziną borykającą się z wieloma problemami jednocześnie, jest pracą długofalową wymagającą zaangażowania wielu specjalistów i mogącą przynieść efekty w dłuższej perspektywie czasu.

Na terenie Miasta Siemiatycze funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego utworzone na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone w formie opiekuńczej. Placówki zapewniają dzieciom:

- a) zapewnienie dzieciom opieki w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych;
- b) kształtowanie nawyków kultury osobistej i współżycia w grupie;
- c) rozwijanie zainteresowań oraz pogłębianie zdolności i wiedzy dzieci;
- d) wdrażanie do samodzielnej pracy umysłowej;
- e) systematyczna pomoc w nauce i emocjonalne wsparcie w sytuacjach trudnych, problemowych;

- f) organizacja właściwego wypoczynku i kulturalnej rozrywki, w tym zapewnienie dzieciom należytej opieki oraz bezpieczeństwa;
- g) współpraca i współdziałanie z domem, środowiskiem lokalnym, wychowawcami oraz pedagogiem szkolnym;
- h) opieka nad dożywianiem;

Dzieciom przebywającym w Siemiatyckim Klubie Juniora oferuje się uczestnictwo w różnorodnych zajęciach. Do najczęściej i najchętniej wykorzystywanych należą:

- a) zajęcia kreatywne i plastyczne – manualne;
- b) zajęcia dydaktyczne: zabawy słowne, krzyżówki, rebusy, zgadywanki;
- c) zajęcia rekreacyjno – ruchowe: zabawy na świeżym powietrzu, spacer, zabawy w grupach, ćwiczenia udoskonalające sprawność fizyczną, zabawy w skate - parku oraz na boisku Orlik;
- d) zajęcia z wykorzystaniem środków audiowizualnych (oglądanie bajek oraz filmów edukacyjnych);
- e) realizowanie edukacji profilaktycznej, prozdrowotnej i proekologicznej;
- f) przyswajanie dzieciom nawyków kultury dnia codziennego;
- g) przeciwdziałanie agresji i przemocy, integracja dzieci;
- h) zapoznanie dzieci z kulturą i tradycjami własnego kraju;
- i) rozwijanie indywidualnych zdolności i zainteresowań dzieci;
- j) przyzwyczajanie dzieci do dokładnego, systematycznego i samodzielnego odrabiania lekcji;
- k) zabawy według zainteresowań dzieci z wykorzystaniem gier, klocków i zabawek zgromadzonych w świetlicy;

Przeciętnie do placówek w 2020 roku uczęszczało 40 dzieci. Roczny koszt prowadzenia placówek wyniósł 238.965,11 zł. Placówki prowadzone są przez Miasto Siemiatycze i Caritas Diecezji Drohiczyńskiej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dziecka z jej terenu w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wysokość współfinansowania kosztów pobytu kształtuje się następująco:

- 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% kosztów w trzecim i w latach następnych pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2020 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach współfinansował koszty pobytu:

- 3 dzieci w Placówce opiekuńczo – wychowawczej na kwotę – 65 575,94 zł;
- 5 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na kwotę – 14 925,48 zł.

Koszty związane z utrzymaniem dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej w 2020 roku wynosiły 360,88 zł miesięcznie, a w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 1908,50 zł miesięcznie.

W roku 2020 na bieżąco asystenci rodziny, pracownicy socjalni, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego monitorowali sytuację dzieci z rodzin przeżywających problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Częste wizyty w środowisku, kontakt z pedagogiem w szkole, kuratorem zawodowym, społecznym i przedstawicielami policji pozwoliły na podjęcie działań zaradczych. Monitoring prowadzony był również po zaprzestaniu pracy z rodziną.

W 2020 roku ogółem na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny wykorzystano środki w wysokości 367.243,53 zł.

POTRZEBY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ NA ROK 2021.

Przedstawione w sprawozdaniu rocznym zadania realizowane przez gminę będą kontynuowane w 2021 roku. W tym między innymi:

- kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny w celu zapewnienia odpowiedniej pomocy i wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych;
- prowadzenia stałego monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny;
- realizacja zadań wynikających z Miejskiego Programu wspierania rodziny na lata 2019-2021;
- rozwijanie pracy socjalnej i wsparcia rodziny w formie opieki i zajęć w świetlicach dla dzieci typu opiekuńczego lub innych formach działających lokalnie;
- kontynuacja pracy w grupach wsparcia i grupach samopomocy dla dzieci i rodziców objętych wsparciem asystenta rodziny;
- realizacja zadań wynikających z Ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1860) – zapewnienie dostępu do informacji i poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w trudnych ciążach.